

Дата: 26.05.2025

Клас: 4 – Б

Предмет: *Літературне читання*

Вчитель: Таран Н.В.

Тема: *Леся Вороніна «Пригоди голубого папуги» .
Повторення. Василь Сухомлинський. Не забувай про
джерело.*

Мета: вдосконалювати навички читання творів, вчити працювати з книжкою, знаходити в ній відповіді на запитання; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення; збагачувати словниковий запас; навчати помічати незвичайне у звичайному; уяву, фантазію учнів, розширювати світогляд учнів; виховувати доброзичливість, шанобливе ставлення до оточуючих, до природи; виховувати любов до рідного слова.

Чистомовка.

Вітерець у лузі: ш-ш-ш-ш.

Повзе вуж у траві: с-с-с.

Прилетів жук: ж-ж-ж.

Заспівав комарик: з-з-з.

Пролетів птах: шук-шук-шук.

Запихкав їжачок: пих-пих-пих.

Забриніла бджілка: дж-дж-дж.

Дзюркоче вода у струмочку: дз-дз-дз.

Загадка.

Як веселка кольоровий,
Має здібності до мови.
Слово птаху лиш скажіть,
Він його повторить вмить.

На дереві все грається,
Угору піднімається,
Кривляється, чіпляється,
На хвостикі гойдається,
А зветься це малятко –
Веселе ...

Леся Воронина.

- ▶ Народилася 21 березня 1955 року у Києві.
- ▶ З 1991 року працювала в журналі «Соняшник»
- ▶ Нині - ведуча програм на Радіо Культури.
- ▶ У 2011 році очолила дитяче видавництво «Прудкий равлик».
- ▶ Написала понад 100 дитячих творів для журналу «Соняшник».

Прогнозування за назвою тексту.

- Якщо твір має таку назву, про кого буде йти мова?
- Можливо хтось знайшов на фото свого папугу. Розкажіть про нього(вправа «Відкритий мікрофон»).

«Блакитний ара»

Жителі Центральної і Південної Америки.

Важить 290 грамів.

Мають довгі вузькі крила, довгий кленовидний хвіст, великий, загнутий з обох боків дзьоб.

Ці папуги рослиноїдні, їдять фрукти та насіння.

Живуть зграями.

Зустрічаються лише у колекціонерів у неволі. Можуть дожити до 70 - 75 років.

Робота за підручником

с.60-66

Пригоди голубого папуги

(скорочено)

Папугу звали Антось, жив він на останньому поверсі найвищого в місті будинку у дивному помешканні старенької пані Магди. Антосю їй подарував онук-моряк. Він завжди привозив зі своїх мандрів щось цікаве: були в квартирі величезні рожеві мушлі з Червоного моря, був японський пузатий божок, який хитав головою, коли до нього торкнутися, був справжній бумеранг¹ із Австралії. І всі ті речі пані Магда дуже любила і навіть час від часу розмовляла з ними. Таке трапляється зі старими самотніми людьми, коли їм буває сумно.

Коли ж у квартирі з'явився голубий папуга, пані Магда вирішила будь-що навчити Антосю людської мови. І одного ранку папуга таки озвався. Бабуся саме підмітала кімнату, коли несподівано почула:

— І нащо воно тобі здалося?

— Що? — розгублено спитала пані Магда, не вірячи своїм вухам.

— Та ото прибирати з ранку до ночі. Краще б дала мені зернят.

— Господи! Я ж казала! А мені ніхто не вірив. Та це не папуга, а просто феномен²! — Бабуся любила різні розумні слова.

Тепер у затишному помешканні балачки не вщухали з ранку до ночі. Антось виявився дотепним оповідачем, та й бабуся бачила на своєму віку багато цікавого. Отак вони й жили б собі весело та безжурно, якби не трапилась одна, здавалося б, незначна подія. Якось до їхніх дверей приблукав безпритульний рудий котяра.

Того дня надворі шуміла злива — і вітер, здавалося, от-от відірве від землі їхній будинок і закрутить-понесе світ за очі. Кіт так жалібно занявчав під їхніми дверима, був такий мокрий і так тремтів од холоду, що пані Магда лишила його у себе жити. Назвала вона кота Чаком, бо дуже любила дивитись бойовики з Чаком Норрісом. Бабуся бавилася з котярою, як з новою іграшкою, а той терся їй об ноги і нявчав, мов мале кошеня. Та Антось раз у раз ловив на собі хижий погляд жовтих котячих очей. І від того погляду йому ставало моторошно.

Однієї ночі Антосеві приснився страшний сон. Чак з пані Магдою сидять на кухні за столом, п'ють чай із блюдечок, і кіт говорить людським голосом, тільки піднявкус трохи:

— М'яса не хочу, хочу м'якеньку пташечку. Я ще ніколи не куштував голубих папуг. Їв голубів і горобців, та папуга, мабуть, смачніший. Яка з нього користь? Мишей ловити не вміє, а розмовляю я краще за нього.

Після цього Антосеве життя стало зовсім нестерпне. Він і хотів би забути жахливий сон, та жовті котячі очі невідступно стежили за ним. І папуга замислив втечу: «Повернуся до Африки. Все-таки батьківщина. А вона хай лишається сама. Хай говорить із цим рудим котярою. Хай йому розповідає свої багатосерійні кольорові сни».

Той день пані Магда запам'ятала надовго. Був понеділок, тринадцяте число. Вона тяжко зітхнула — від її онука-моряка вже три місяці не було жодних звісток. Нашвидкуруч поснідала, відрізала котові чайної ковбаси, папузі сипонула

зернят, взяла сітку й пішла до крамниці. Бабуся була така засмучена, що, виходячи, забула причинити двері до кімнати, де стояла Антосева клітка. Вони немовби запрошували Чака: «Ну, скоріше! Хапай цього пихатого папугу! Теж мені феномен! Подумаєш, розмовляти він уміє!» А папуга в цей час так поринув у свої мрії про Африку, що нічого навколо не помічав. І коли зовсім поруч побачив котячу морду, то мало не зомлів із переляку.

«Ні, я так просто з'їсти себе не дам!» — подумав папуга й щосили зарепетував:

— Рятуйте!!! — у нього самого заклало вуха, а котисько від несподіванки підстрибнув аж до стелі й прожогом вилетів із кімнати.

Тепер Антосеві треба було діяти швидко й рішуче — він підлетів до квартирки й випурхнув на вулицю. Звідси, згори, видно було безліч кубиків-будинків. Ген далеко мерехтіла ріка, а люди здавалися маленькими, несправжніми, як ляльки. Під самим будинком світилася велика зелена літера «М».

Антось опускався все нижче і нижче, аж поки опинився біля блискучої літери, а тоді над головами людей пірнув у загадкові двері. Те, що трапилося далі, було схоже на химерний сон. Голубий папуга побачив, як до просторого залу, куди він прилетів разом із людською юрмою, в'їхали довжелезні блакитні вагони. Біля дверей вагонів утворилися суцільні живі клубки. І ті величезні людські клубки, пульсуючи, смикаючись і зойкаючи, якимось дивом увіпхалися всередину. Неначе велетенська риба ковтнула тих людей, а тоді голосно клацнула пащекою-дверима, вдоволено зітхнула і рвонула вперед, у морок тунелю.

Голубого папугу, немов пір'їнку, підхопило й понесло за вагонами, і, хоч як він пручався, стріпуючи своїми маленькими крильцями, нічого вдіяти не міг. Його тягло із шаленою

швидкістю темними коридорами, що їх де-не-де освітлювали ліхтарі. Вони блимали з боків прудкими жовтими зірочками. Від тієї круговерті в голові в Антосю замакітрилося, і він уже не міг зрозуміти: чи то ліхтарі, чи тисячі котячих очей видивляються-пильнують за ним із темряви.

Коли Антось отямився, його здивувала тиша. Так, після гуркоту вагонів і свисту вітру навколишня тиша видавалася дивною й підозрілою.

«Нічого собі подорож до Африки! — подумав Антось. — Не встиг відлетіти від дому, як потрапив у пастку. Якби хоч знати, що воно таке? Куди поділися потяги, чому не видно ліхтарів, і взагалі — як я сюди потрапив?»

Поступово Антосеві очі звикли до темряви, і він побачив, що лежить у маленькій нірці чи печері, встеленій м'якими папірцями. Вони зашаруділи, коли Антось спробував розправити крила. Тієї ж миті почулося швидке дріботіння, і до нірки забігла руда миша. Вона кумедно стрибала на задніх лапках, а в передніх тримала тьмянний ліхтарик.

— Як ви себе почуваєте? — пропищала руда миша й уважно подивилася на Антосю.

— Нормально, — ледве прошепотів украй розгублений папуга.

— Ну, тоді летіть за мною. Але, глядіть, не відставайте. Коридори у нас довгі й покручені. Стежте за моїм ліхтариком, бо загубитесь.

Антось пропхався за мишею крізь отвір, нарешті зміг розправити крила й полетів за світлом ліхтарика, озираючись навкруг.

«Де ж це я опинився? — вже вкотре запитував себе Антось. — І чому ця миша розмовляє!»

Раптом миша шаснула кудись убік, Антось кинувся за нею і відчув якусь перепону — то були старі рипучі дверцята. Наступної миті він завмер на порозі довгої зали, мружачись

від яскравого світла, що його випромінювала величезна кришталева люстра, підвішена до стелі.

Антось озирнувся. Під стінами зали сиділо кілька десятків різних тварин. Були тут коти й собаки різної масті й породи, кілька сімей морських свинок та хом'яків. Особливо великий був гурт білих мишей. Вони сиділи зовсім близько біля Антося, порозкладавши позад себе довгі рожеві хвости, й напружено дивилися на нього блискучими намистинками очей.

Посеред зали на ящику з-під помаранчів сиділа зморшкувата мавпа. Вона підперла голову лапою й уважно розглядала папуго. Врешті промовила тихим застудженим голосом:

— Ну от, у нашому товаристві з'явилася перша пташка. Так би мовити, перша ластівка. Даруйте, дорогий папуго, за гру слів, — мавпа вишкірила зуби у ввічливій посмішці. — А тепер розкажіть нам, як ви потрапили у метро? Що вас спонукало полишити наземний світ і спуститися у морок невідомості?

— А ви? Як тут опинилися ви і чому розмовляєте? — Антось зовсім розгубився під пильними поглядами десятків очей.

— Е, ні, дороженький, перепрошую, спершу новачок має розповісти свою, так би мовити, життєву повість, а тоді вже ми вирішуємо. Не соромтеся — можете ось на люстру злетіти.

Папуга злетів на велетенську люстру. В сяєві тисяч кришталевих шкелець кожна пір'їнка на ньому вигравала-мінилася блакиттю. Антось відчув, що звірі милуються ним, і це його трохи збадьорило. Але тепер, коли голубий папуга спробував описати всі свої злигодні, вони почали видаватися йому не такими вже й страшними. І вся його історія зайняла лише кілька хвилин.

Робота над текстом.

- ▶ Прочитайте перший абзац, перевірте свої припущення.
- ▶ Як було звати папугу? Які ще подарунки привозив внук - моряк бабусі Магді?
- ▶ Вправа « Онукові подарунки»
- ▶ Мушлі з ..... .
- ▶ Пузатий божок з ..... .
- ▶ Бумеранг з ..... .
- Папуга з ..... .
- Звідки був привезений папуга?

Робота над змістом тексту.

- ▶ Мовчазне перечитування тексту (помічаємо (?) нові слова, шукаємо відповідь на запитання: «Звідки привезли папугу?»)
- ▶ **Бумеранг** - зброя у формі зігнутої палиці, яка сама повертається до того, хто її кинув.
- ▶ **Феномен** - рідкісне, особливе явище чи людина.

Вибіркове читання.

- ▶ Що пані Магда вирішила зробити з папугою?
- ▶ Як у пані Магди з'явився рудий кіт?
- ▶ Який сон наснився папузі?
- ▶ Що відбулося, коли папуга залишився у квартирі сам?

Сьогодні
на уроці
я навчився/
навчилася...

На уроці
я
запам'ятав/
запам'ятала
...

Найкраще
мені
вдалося...

Найбільше
мені
сподобалося
...

Урок
завершую з
настроєм...

Труднощі
виникали...

Обери лист, який ти хочеш відкрити
(щоби відкрити лист, натисніть на нього)

Домашнє завдання

Хрестоматія. с.60-66.

Прочитати першу частину
оповідання ще раз. Скласти
питання за «Ромашкою
Блума»

Роботи надсилайте на Нитан

